

Finanskomiteen
Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Vår ref.: VIM/SEI

Oslo, 2. mai 2024

FINANSFORBUNDETS INNSPILL TIL HØRING OM FINANSMARKEDSMELDINGEN

Det vises til Finansmarkedsmeldingen 2024 (Meld.St.1) av 26. april 2024. Finansforbundet takker for muligheten til å gi innspill til Finanskomiteen i deres arbeid med meldingen.

Finansforbundet er det største fagforbundet i finansnæringen, med over 35.000 medlemmer. Vi er opptatt av å sikre gode og forutsigbare rammebetingelser for finansnæringen, og ivareta ansattes rettigheter.

Konkurransen i bankmarkedet

I Norge har vi et finansmarked som består av internasjonale og nasjonale aktører, både store og små. Det er en styrke for norsk økonomi og næringsliv. En mangfoldig banknæring, der lokalbanker konkurrerer med regionale og landsdekkende aktører, bidrar til virksom konkurranse. Finansforbundet har lenge jobbet for at denne strukturen skal videreføres.

Finansforbundet frykter imidlertid at banknæringen står midt i en strukturell endring, der stadig flere banker søker å slå seg sammen til større enheter. Etterlevelsen av reguleringer er mer ressurskrevende for mindre banker når det gjelder faktorer som kompetanse, data, systemer og lokaler. Disse utfordringene har, i tillegg til høyere kapitalkrav, vært en driver for den senere tids mange fusjoner.

Flere sammenslåinger svekker konkurransen. Regjeringens vurdering av markedskonsentrasjonen viser en nedgang de siste ti årene, men en rekke varslete fusjoner indikerer at dette er på vei til å snu og kan slå ut i en merkbar økning i markedskonsentrasjonen. Et annet risikomoment er at fiendtlige bankoppkjøp kan bli mer vanlige og føre til økt antall bankfusjoner hvis sparebankenes oppkjøpsvern faller på grunn av kritikk fra EBA mot norske egenkapitalbevis.

En økning i markedskonsentrasjon tilsier ikke bare lavere konkurranse på sikt, [noe Konkurransetilsynet også har bekymret seg for](#). Fusjoner og oppkjøp vil også ha implikasjoner for sysselsetting og næringsutvikling i Distrikts-Norge. Derfor mener Finansforbundet at regjeringen aktivt bør utforme reguleringen med sikte på å jevne ut ulempen av å være liten:

- Ny standardmetode bør innføres uten forsinkelse og det nasjonale handlingsrommet bør utnyttes for å sikre at mindre banker er konkurransedyktige over tid.
- Innrettingen av finansskatt med ekstra arbeidsgiveravgift er en utfordring for mindre banker som har en høyere andel av sine kostnader i form av lønn.
- Finansforbundet er fornøyd med at det har kommet på plass et bransjeprogram om kompetanseheving for finansnæringen. Midlene, som regjeringen nå har tildelt etter søknad fra Finansforbundet og Finans Norge, vil være viktig for å dekke kompetansebehovet i møte med nye teknologiske og regulatoriske krav. Særlig mindre finansforetak vil kunne dra nytte av kurstilbudet for sine ansatte. Bransjeprogrammet er et godt eksempel på trepartssamarbeid i praksis og bør følges opp tett av partene.

IKT-sikkerhet

Finansforbundet er glade for at Finansmarkedsmeldingen trekker frem viktigheten av å ivareta et godt forsvar mot cyberangrep og redusere sårbarheten. Nasjonal Sikkerhetsmyndighet har tidligere poengtert at lange og uoversiktlige leverandørkjeder utgjør en sårbarhet for angrep. Vi merker oss at Finansmarkedsmeldingen påpeker at konsentrasjonsrisikoen blir større ettersom mange finansforetak benytter samme tjenesteleverandør for drift av kritiske finansielle tjenester. Vi understreker at Nasjonal Sikkerhetsmyndighet i sin risikovurdering 2024 også fremhever at konsentrasjonsrisiko kan bety avhengighet til spesifikke land i enkeltanskaffelser.

Finansforbundet har kritisert utflagging av IKT-tjenester fordi det fører til tap av viktig kompetanse innen bestilling, innkjøp og kontroll. Finansforbundet har videre merket seg at totalberedskapskommisjonen mener det er avgjørende at finansnæringen har et bevisst forhold til hvilken kompetanse som ikke bør utkontrakteres. Vi vil understreke at det er avgjørende med god oppfølging når det gjelder dette området. Det er positivt at Finanstilsynet har vedtatt forskrift om meldeplikt ved utkontraktering av virksomhet som er kritisk eller viktig for foretakene, og utarbeidet et eget rundskriv om utkontraktering. Finansforbundet setter spørsmålstegn ved om dette er tilstrekkelig til å ivareta risiko ved utkontraktering. For å sikre at vi ivaretar kritisk kompetanse i Norge mener Finansforbundet at det er nødvendig å undersøke hvilke erfaringer næringen har gjort seg med å legge IKT-funksjoner til land utenfor Norge.

Vi vil samtidig påpeke mangelen på IKT-kompetanse og spesielt IKT-sikkerhetskompetanse. Finansforbundet etterlyser en kraftig satsing på flere IKT-studieplasser kombinert med styrket satsing på etter- og videreutdanning innen IKT-sikkerhet. For å sikre en bred kompetanse og god rekruttering i norsk næringsliv bør derfor regjeringen legge til rette for flere studieplasser innen IKT-kompetanse.

Behandling av ansattes personopplysninger

EU-forordningen om digital operasjonell motstandsdyktighet (DORA) vil innføres i Norge i 2025. Finansforbundet ser behovet for et felleseuropeisk regelverk om IKT-risiko i finanssektoren. Dette innebærer samtidig en omfattende behandling av ansattes personopplysninger. Generelt har dagens lovverk omfattede og konkrete krav til arbeidsgiver for å ivareta sikkerhet, men få og upresise regler som skal ivareta personvernet. Dette gir en ubalanse som går på bekostning av ansatte. Med DORA vil

datasikkerhetstiltakene øke og behovet for beskyttelse av ansattes personvern forsterkes. Finansforbundet etterlyser en særskilt lovgivning for behandling av personopplysninger i arbeidslivet. Dette er også et viktig moment i forbindelse med innføring av kunstig intelligens på arbeidsplassen.

Bærekraft og rapporteringskrav

På grunn av klimaendringer og nye regulatoriske krav har finanssektoren investert betydelig i utviklingen av løsninger og fagmiljøer innen bærekraft. Mangel på tilgjengelig bærekraftsdata er likevel en stor utfordring i bærekraftsarbeidet, særlig for mindre aktører som ikke er i stand til å utvikle egne løsninger. Det er derfor positivt at regjeringen har tydeliggjort at selskap som faller inn under CSRD-forpliktelsen skal rapportere bærekraftsdata inn til Brønnøysundregisteret, og at en løsning vil komme for uttak av data for interessenter. Likevel mener Finansforbundet, i likhet med Finans Norge, at regjeringen kunne vært enda tydeligere på tidslinjen og ansvarsfordeling når det gjelder frivillig rapportering fra mindre selskaper.

I tillegg til bedriftsrapportering, er det nødvendig at regjeringen legger til rette for enkel deling av bærekraftrelevant informasjon med andre interessenter. Et eksempel er utslipp relatert til bygg. Norge har allerede et solid fundament for strømforbruksmåling gjennom Elhub. Imidlertid er det for øyeblikket ikke mulig for næringen å få tilgang til disse dataene. Finansforbundet oppfordrer regjeringen til å arbeide for at finanssektoren får tilgang til data gjennom Elhub på en måte som respekterer personvernet.

Nye rapporteringskrav kan forbedre og standardisere data om natur- og sosial risiko, noe som er spesielt viktig for forsikringsbransjen. Finansforbundet støtter Naturrisikoutvalgets anbefalinger om å undersøke hvordan bærekraftsrapportering dekker naturrisikovurderinger etter at disse har fått virket i et par år. Vi vil også anbefale at bærekraftsdata på sosiale hensyn håndteres på samme måte.

Fintech

Fintech næringen er en viktig driver for innovasjon, kompetanseutvikling og konkurranse innen finansnæringen. Finansforbundets siste kartlegging av den norske fintech-næringen viser en nedgang i antall nye fintech-selskaper i 2022. I 2022 ble det kun opprettet fire nye selskaper innenfor fintech, noe som peker på utfordringer for norske gründere. PSD2 har ikke fungert etter hensikten for å stimulere konkurranse og innovasjon i markedet for betalingstjenester. Finansforbundet understreker derfor et behov for en effektiv implementering av PSD3 og FiDA for å legge til rette for norsk fintech-sektor slik at bransjen får muligheten til å utvikle nye tjenester.

Med vennlig hilsen

FINANSFORBUNDET

Vigdis Mathisen
forbundsleder